

формування і нарощення спроможності нових суб'єктів місцевої влади. Без повноцінного оновлення конституційних засад місцевої організації влади в Україні на реальний прогрес у цій сфері сподіватися не можна. Одночасно вказаний сценарій має свої переваги, наприклад, еволюційний характер, який дозволить своєчасно вдосконалювати існуючу модель децентралізації влади. З іншого боку, за таких умов про системність та комплексність перетворень мова не йде, і об'єднані громади й надалі матимуть справу з об'єктивними та суб'єктивними обмеженнями, які не можуть бути подолані на підставі чинних конституційних норм.

З метою удосконалення організаційно-правових засад функціонування органів влади районного рівня в умовах децентралізації влади вважаємо за необхідне здійснення декількох невідкладних заходів: 1) внести зміни до Закону України «Про місцеві державні адміністрації», прописавши процедуру реорганізації та ліквідації районних державних адміністрацій; 2) забезпечити невідкладне ухвалення Закону України «Про порядок утворення, ліквідації районів, встановлення і зміни їх меж», передбачивши в ньому наявність: критеріїв визначення центру майбутнього району при об'єднанні теперішніх адміністративних районів; механізму передачі повноважень від структурних підрозділів районних державних адміністрацій виконавчим комітетам ОТГ. Визначити часові рамки передачі повноважень, взявши за точку відліку дату державної реєстрації виконавчих органів ради – юридичних осіб; 3) розпочати роботу щодо створення модельних програм соціально-економічного розвитку новоутворених адміністративних районів. Законодавче закріплення перспективної моделі організації публічної влади на місцевому рівні, вочевидь, стане підсумковим етапом децентралізації влади, а не його початком.

Карбонишин Галина

Тернопільський національний економічний університет
(науковий керівник: к.е.н., доцент кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу Кривокульська Н.М.)

МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ МОДЕРНІЗАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ЇЇ ІНСТРУМЕНТАРІЮ

Екологічна модернізація передбачає свідомо організований процес і соціальну практику, які сприяють поліпшенню стану навколишнього природного середовища та здоров'я людини й реалізуються через конкретні соціальні інститути та їх взаємодію.

У науковій літературі існує два протилежні погляди на розвиток

екологічної модернізації (за Ю.Кортелайненом): технологічна й інституціональна (рефлексивна), або сильна й слабка версії. Відповідно до першої ключовими для цього процесу є соціальні й інституціональні зміни; другої – технологічні. Таким чином, посилення індустріалізації повинне сприяти вирішенню екологічних проблем, екологічній модернізації має передувати економічне зростання. Необхідно відзначити, що аналогічно розглядається сталий розвиток – як слабкий та сильний. Поняття слабкої екологічної модернізації й відповідного сталого розвитку практично збігаються, а сильних відрізняються, тому що такий сталий розвиток передбачає нульове економічне зростання у межах ассимиляційної здатності середовища, тобто його основу становлять не стільки економічні й соціальні обмеження, скільки екологічні; а сильна екологічна модернізація – соціальні умови й зміни. Остання наближена до концепції сталого розвитку, оскільки її основою є модернізм, зміна, відновлення, розвиток. Наразі у світі переважає модель переходу від дуже слабкої до слабкої стабільності (Б. Тернер). Її основний недолік полягає в концентрації уваги на економічній динаміці й соціальних процесах, а не екологічних проблемах. У цілому, концепція дуже слабкого й слабого сталого розвитку пов'язані з підходами до охорони навколишнього природного середовища, спрямованими на збереження й деяке коректування нинішнього антропоцентричного характеру соціально-економічного розвитку. Розгляд теорії сильного сталого розвитку й дуже сильного сталого розвитку – це розгляд моделей сталого розвитку під більшим або меншим впливом екоцентризму. Екологічна модернізація повинна включити в себе елементи теорій сильного сталого розвитку, щоб відповідати теоріям ноосферного розвитку [1].

Незважаючи на певні слабкі моменти, на відміну від інших соціальних теорій, екомодернізація припускає вирішення екологічних проблем за допомогою мережі учасників екологічної модернізації. У той час інші соціальні теорії зосереджені на тому, що держава, промисловці, населення, громадські організації, а іноді природні об'єкти і явища тільки створюють екологічні проблеми.

Існують різні тлумачення та концепції екологічної модернізації. Серед концепцій модернізації важливе місце відводиться Концепції «сталого розвитку», яка стала логічним продовженням екологізації наукових знань у питаннях соціально-економічного розвитку. Головною метою сталого розвитку є, насамперед, підвищення якості життя. Основними пріоритетами мають бути фізичне і моральне здоров'я суспільства, якісна питна вода, атмосферне повітря, безпечні продукти, товари і послуги, безпечні і комфортні умови життя, праці, навчання тощо. У доповіді «Наше спільне майбутнє» уперше було конкретно сформульовано визначення поняття «сталий розвиток» як такого розвитку, за якого сучасні покоління забезпечують свої потреби, не ставлячи

під загрозу можливість задовольняти свої потреби майбутнім поколінням.

У 1992 році була проведена зустріч на вищому рівні на Конференції ООН з навколишнього середовища та розвитку в Ріо-де-Жанейро, Бразилія. На зустрічі були присутні глави і високопоставлені представники 179 країн, які прийняли п'ять документів – дві заяви про принципи і план основних дій з метою всесвітнього сталого розвитку:

- Декларацію з навколишнього середовища і розвитку, 27 принципів якої визначають права і обов'язки країн у справі забезпечення розвитку і добробуту людей;

- «Порядок денний на XXI століття» – програму досягнення сталого розвитку з соціальної, економічної та екологічної точок зору;

- Заяву про принципи, управління, захисту та сталого розвитку всіх видів лісів, життєво необхідних для збереження всіх форм життя і забезпечення економічного розвитку;

- Конвенцію про зміну клімату – з метою стабілізації концентрації газів, що викликають парниковий ефект в атмосфері, до екологічно допустимих рівнів;

- Конвенцію про біологічне різноманіття, що вимагає від усіх країн збереження біологічного різноманіття всього живого [2].

Принципи сталого розвитку та модель зеленої економіки є основою стратегії розвитку ЄС «Європа 2020» та країн з високим рівнем якості життя.

Автори літературного джерела [1] вважають, що найважливішим напрямком державної політики виступає підвищення екологічної ефективності й забезпечення «зеленого росту» економіки, заснованих на:

- технологічній модернізації;
- підтримці розвитку ринково-орієнтованих добровільних механізмів і зобов'язань по забезпеченню екологічної стабільності природокористування й екологічної відповідності товарів і послуг;
- стимулюванні підвищення соціальної відповідальності бізнесу.

Поки що екологічна модернізація в Україні відбувається найчастіше з ініціативи бізнесу як його реакція на соціально-економічні умови. Тому, без радикальних політичних рішень реальна екомодернізація здійснитися не може. Більше того, існуюча глобальна соціально-екологічна ситуація ставить українську державу в умови, за яких вона повинна розпочати процес екологічної модернізації й виробити для цього відповідну доктринальну й програмну основи.

Використані джерела

1. Екологічна модернізація в системі природно-техногенної та екологічної безпеки / [М.А. Хвесик, А.В. Степаненко, Г.О. Обиход та ін.]; за наук. ред. д.е.н., проф., акад. НААН України М.А. Хвесика. – К.: Державна установа «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України», 2016.– 455 с.

2. На шляху зеленої модернізації економіки: модель сталого споживання та виробництва: дов. / С.В. Берзіна та ін. – К.: Інститут екологічного управління та збалансованого природокористування, 2017. – 138 с.

Качур Наталія

Тернопільський національний економічний університет
(науковий керівник, д.н.держ.упр., доц. Толуб'як В.С.)

РОЗВИТОК МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ

Результатом реформи децентралізації яка сьогодні здійснюється в Україні має стати реальна можливість органів місцевого самоврядування реалізувати надані їм повноваження на засадах відкритості та доступності до процесу прийняття рішень мешканців територіальних громад. Першочерговим завданням реформи є забезпечення представництва та участі територіальних громад у муніципальному управлінні, гарантування реальної можливості висловлювати свою думку щодо вирішення місцевих справ. Закон «Про місцеве самоврядування в Україні» [2] передбачає форми участі жителів територіальної громади в управлінні місцевими справами, однак не регламентує саму технологію безпосередньої участі. Тому одним з напрямів удосконалення правової основи місцевого самоврядування має бути широка законодавча регламентація таких форм як громадські слухання, проведення загальних зборів громадян за місцем проживання, місцеві ініціативи [3].

Розвиток партисипативної демократії має стати пріоритетом в процесі адміністративної реформи. Сприятим цьому має також і реалізація принципу відкритості та прозорості в роботі органів місцевого самоврядування як однієї з гарантій громадського доступу до інформації про стан місцевих справ. Не варто забувати й про більш широку регламентацію участі громади у вирішенні питань місцевого значення шляхом закріплення відповідних норм у статутах територіальних громад [1].

Процеси децентралізації державної влади в Україні, впровадження принципу субсидіарності, підвищення рівня вимог людини до різноманітності та якості отримуваних нею послуг, збільшення її впливу на процес функціонування органів публічної влади зумовили істотне оновлення системи місцевого самоврядування, зокрема в частині включення нових організаційних форм та складових елементів системи місцевого самоврядування. Так, з метою налагодження тісної співпраці з місцевою спільнотою, мобільного реагування на потреби кожного мешканця, який територіально є віддаленим від адміністративного центру територіальної громади й була створена нова організаційна структура в системі місцевого самоврядування – інститут